

ඕස්ට්‍රේලියාවේ 'ලැව්ගිනි' බේදුවාවකය දසාරනින විරසේකර

දේශගුණ විපර්යාසය සහ වන අහිතකර බලපෑම් පිළිබඳව අද මුළු ලොවෙහිම අවධානය යොමුවී තිබේ. මෙයට අදාළ විවිධ කලබලයන් හෝ ආපදා පිළිබඳව, ලොව හතර වටින් හිතරම අසන්නට ලැබේ. මෙයින් උච්චත තත්වයට එළඹ ඇති මහා බේදුවාවකයකට, මේ දිනවල ඕස්ට්‍රේලියාව මුහුණ දෙමින් සිටී. ඕස්ට්‍රේලියාවේ වර්තමාන 'ලැව් ගිනි' තත්වය මෙම බේදුවාවකයයි.

ලැව් ගිනිනක් ලෙස හැඳින්වෙනුයේ ජනශුන්‍ය කැලෑබද ප්‍රදේශයක ක්ෂණිකව හටගෙන වේගයෙන් පැතිරෙන මහා ගිනි පාලාවකි. ගිනින හටගත් ප්‍රදේශය අනුව එය *wildfire, bushfire, forest fire* වැනි විවිධ නම් වලින් හඳුන්වනු ලැබේ. 'ලැව්ගිනි' හට ගැනීම ඕස්ට්‍රේලියා මහාද්වීපයට නුහුරු සංසිද්ධියක් නොවේ. සෑම වර්ෂයකම පාහේ බොහෝ විට ගිම්හාන සෘතුවේදී කුඩා පරිමාණයේ ලැව් ගිනි කිහිපයක් හට ගැනීම සහ ඒ නිසා තරමක දේපල හානියක් සිදු සිදු වීමද අසන්නට ලැබේ. මේ කුඩා පරිමාණයේ ලැව්ගිනි මැඩ පැවැත්වීම සඳහා විවිධ තාක්ෂණික මෙවලම්ද සහිතව ගිනි නිවීමට විශේෂ පුහුණු හට හමුදාවක්ද සුදානම් කිරීම සිටිති. එසේම, දෙසැම්බර් මාසයේ මුල සිට එළඹෙන, ගිම්හානය ආරම්භ වීමටත් පෙර (ඔක්තෝබර්, නොවැම්බර් මාසවල) සිටම, ලැව්ගිනි පිළිබඳව ජනතා දැනුවත් කිරීම් සිදුවේ.

ඕස්ට්‍රේලියාවේ බොහෝ ප්‍රාන්තවල සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 15 සිට 25 අතර පැවතියද ගිම්හානයේ උෂ්ණත්වය මීට වඩා බෙහෙවින් වැඩිවේ. මෙවර කවදාවත් නොවූ විරූ ආකාරයකට උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 43 පමණ දක්වා ඉහල ගොස් තිබේ. මේ සමගම ලැව් ගිනි හටගැනීම සහ ඒවා පැතිර යාම, මෑත ඉතිහාසයේ අන් කවර කාලයකදී සිදු නොවූ අයුරු වඩාත් විශාල ලෙස වර්ධනය වී තිබේ. නිව් සවුත් වේල්ස්, ක්වින්ස්ලන්ත, වික්ටෝරියා, දකුණු ඔස්ට්‍රේලියා, බටහිර ඕස්ට්‍රේලියා යන ඕස්ට්‍රේලියාවේ ප්‍රාන්ත 5 ක පසුගිය සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට මේ දක්වා තවමත් බරපතල අන්දමින් ලැව් ගිනි හටගනිමින් පවතී.

පසු ගිය සෙනසුරාදා,(ජනවාරි 4) සිඩ්නි නගරයට දකුණින් පිහිටි *Penrith* නගරයේ උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 49 ක් සහ කැන්බරාහි උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 43 ක් බව වාර්තා වී තිබේ. උෂ්ණත්වය අධික ලෙස ඉහල යාම ලැව් ගිනිනක් හටගැනීමේ ප්‍රධානතම හේතුවකි. ගව, බැටළු වැනි සතුන්ගේ ආහාරය සඳහා වචනු ලබන හෙක්ටොයාර් සිය ගණන් විශාල තණබිම් ඕස්ට්‍රේලියාවේ බහුලය. ගිම්හානයේ අධික උෂ්ණත්වය නිසා මෙම තණබිම් වියළී ගොස් පිදුරු මෙන් දිස්වේ. මෙසේ වියලී ගොස් තිබෙන තණබිම් ගිනි ගතහොත් ගිනින, ඉතා ඉක්මනින් පැතිරී යයි. තවද, මෙම ප්‍රදේශයන්හි වනාන්තර වල බහුලව ඇති යුකැලිප්ටස් ශාකද වනා ගිනිගන්නා සුලු ශාකවේ. *Gum trees* යන නමින් හඳුන්වනු ලබන මෙම වෘක්ෂ වල හට ගන්නා මැලියම් වැනි වාෂ්පශීලී තෙල්, අංශක 40 ක පමණ උෂ්ණත්වයේදී ගිනි ගනී. උෂ්ණත්වය නිසා පොත්ත පුපුරාගොස් විසිරෙන තෙල් මගින් ගිනින පැතිරී යයි. මෙසේ වනාන්තර වල හට ගන්නා ගිනින

වතරම් ශීඝ්‍රයෙන් පැතිරී නොගියත්, වෘක්ෂවල කඳන් වෙලාගන්නා, ගිනින නිවීම අපහසුය. සුළඟත් සමග කඳු බෑවුම් ඔස්සේ ඉහලට ව්‍යාප්ත වීම, ගිනි නිවීම සඳහා ඇති-වන තවත් බාධකයකි. යම්කිසි ප්‍රදේශයක මේ දෙආකාරයේම ලැව් ගිනිනක් වකවරම හටගන්නා විට ගිනි නිවීමේ ක්‍රමවේදයන්ද විවිධාකාරයට වෙනස් කරමින් භාවිත කිරීමට සිදුවේ.

දැනට වාර්තාවී ඇති ආකාරයට, මේ දක්වා මෙවර ඕස්ට්‍රේලියාවේ ඇතිවී තිබෙන ලැව් ගිනි හේතුවෙන් පුද්ගලයින් 23 දෙනෙකු ජීවිතක්ෂයට පත්ව ඇති අතර තවත් පුද්ගලයින් 10 දෙනෙකු අතුරුදන්ව සිටින බව දැනගන්නට ලැබුණි.

විමෝච්ච ලැව් ගිනි හේතුවෙන් මේ වන විට මිනිස් වාසස්ථාන 1500 කට අධික සංඛ්‍යාවක් ගිනිගෙන විනාශ වී ඇති අතර, හෙක්ටයාර මිලියන 5 කට වැඩි පමණ භූමි ප්‍රමාණයක් පිළිස්සී ඇති බව *Daily Mail* පුවත් වෙබ් අඩවිය වාර්තා කරයි. නිව් සවුත් වේල්ස්, ක්වින්ස්ලන්ත, වික්ටෝරියා, දකුණු ඕස්ට්‍රේලියා, බටහිර ඕස්ට්‍රේලියා යන ප්‍රාන්ත වල පසුගිය සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට මේ දක්වා, මෙතෙක් සිදු නොවූ ආකාරකට ලැව් ගිනි තවමත් බරපතල ලෙස පැතිරෙමින් පවතී. නිව් සවුත් වේල්ස් සහ වික්ටෝරියා ප්‍රාන්ත වල පාලනය කළ නොහැකි ලැව් ගිනි තත්ව වේ හේතුවෙන් අදාළ ප්‍රදේශ වල පදිංචිකරුවන්ට සහ වීම කලාප වලට ගොස් සිටින සංචාරකයින්ට වම ස්ථාන වලින් වහාම ඉවත්වන ලෙස ප්‍රාන්ත බලධාරීන් දැනුම් දී ඇත.

පරිසරවේදීන් සමූහයක් මගින් කර ඇති ගණනය කිරීමකට අනුව, පසුගිය සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට මේ දක්වා හටගෙන තිබෙන ලැව් ගිනි නිසා, විවිධ සතුන් මිලියන පන්සියයක් පමණ මරණයට ගොදුරුවී තිබේ. මේ අතර ඕස්ට්‍රේලියාවටම ආවේනික වූ, කොඅලා (*Koala*) සතුන් 8,000 ක් පමණද වන අතර අනෙකුත් වර්ග වල ක්ෂීරපායීන්, උරගයින් සහ පක්ෂීන්ද සිටින බව වාර්තා වේ. මේ අනුව, දැනට ඕස්ට්‍රේලියාවේ සිටින, විරල කොඅලා සත්ත්ව ගහණයෙන් තුනෙන් එකක් පමණ මෙම අවාසනාවන්ත උවදුරට මුහුණ පා සිටිති. මෙවර ලැව් ගිනි වලින් බරපතලම හානිය සිදුවෙමින් පවතින්නේ නිව් සවුත් වේල්ස් ප්‍රාන්තයට වන අතර, වික්ටෝරියා ප්‍රාන්තයේ ද නැගෙනහිර ප්‍රදේශය ඇතුළු ඇතැම් ප්‍රාදේශීය කලාප වලට මේ වන විටත් දැඩි ලැව් ගිනි අවදානම් තත්ත්ව ඇතිවී තිබේ.

වික්ටෝරියා ප්‍රාන්තයේ නැගෙනහිර ප්‍රදේශයේ පදිංචිව සිටි, ගින්නෙන් බේරීම සඳහා පිටව යාමට නොහැකිව අතරමං වී ඇති, 4000 ක් පමණ ජනතාව වම ප්‍රදේශ වලින් ඉවත් කිරීමට නැවී සහ හෙලිකොප්ටර් වල සහාය ලබා ගැනෙයි. ජනවාරි මස 02 දින රාත්‍රිය වන විට මෙම ප්‍රදේශවල ජීවත්වූ සියලුම වැසියන්ට තම වාසස්ථාන වලින් පිටව යන ලෙසට නියෝග කෙරුණු අතර, පසුදින වනවිට, වම ප්‍රදේශයේ ප්‍රධාන මාර්ගය දෙපසට විහිදෙන හෙක්ටයාර 130,000 ක පමණ භූමියක ලැව් ගිනි ඇවිලෙනු ඇතැයි විශ්වාස කරන ලදී.

එය වලෙසම සිදුවී ඇත. සමහර ස්ථානවල මීටර් 40 ක් පමණ උසට ගින්නේ විසිරී ගිය බවද වාර්තාවිය.

මේ අතර තම වර්ෂාවසාන නිවාඩු ගත කිරීම පිණිස කඳුකර ප්‍රදේශ වලට මෙන්ම නිව් සවුත් වේල්ස් වික්ටෝරියා ප්‍රාන්ත සීමාවට ගොස් සිටින සියලුම සංචාරකයින්ට වහාම වම ස්ථාන වලින් ඉවත් වනලෙස දැනුම් දී තිබේ.

නිව් සවුත් වේල්ස් සහ වික්ටෝරියා ප්‍රාන්ත වල ලැව් ගිනි හටගෙන ඇති ප්‍රදේශ වල සාමාන්‍ය ජන ජීවිතය මුළුමනින්ම අඩාල වී ඇති බව වාර්තා වේ. ලැව් ගිනි නිසා දුෂ්‍ය වී ඇති නිසා ජලය පානය කිරීමේදී සැමවිටම උණුකර නිවාගෙන පානය කරන ලෙසට සෞඛ්ය බලධාරීන් ජනතාවට දැනුම් දී තිබේ.

විමෝච්ච දුරකථන සම්බන්ධතා මෙන්ම අන්තර්ජාල සම්බන්ධතා ද මෙම ලැව් ගිනි තත්ත්ව නිසා බිඳ වැටී ඇති බවත් බොහෝ පිරිස් වලට සන්නිවේදන පහසුකම් අහිමිවී ගොස් ඇති බවත් සඳහන්ය. මේ අතර ලැව් ගිනි අවදානම් කලාප වලින් පිටව යාමට අදාළ ප්‍රදේශ වාසීන් සහ සංචාරකයින් ලති ලතියේ උත්සුක වීම නිසා ඉන්ධන පිරවුම් හල් ආශ්‍රිතව දිගු වාහන පෝලීම් දක්නට ලැබෙන බවද දැක්වීමට ලැබේ. ලැව් ගිනි වලට අදාළ මෙම සියලු කරුණු මුල්කර ගනිමින් වික්ටෝරියානු ප්‍රාන්තයේ ප්‍රාදේශීය කලාප වල ඇති මහත් නොසන්සුන් තත්ත්වය නිසා, රජය මගින් ප්‍රාන්තය පුරා විශේෂ ආපදා තත්ත්වයක් ප්‍රකාශයට පත්කර තිබේ.

මේ වන විට, ලැව් ගිනි නිසා ලෝකයේ වඩාත්ම දුෂිත වායු තලය පිහිටි නගරය ලෙස ඕස්ට්‍රේලියාවේ කැන්බරා නගරය නම් කර තිබෙන බව SBS සිංහල සේවය පසුගියදා වාර්තා කළේය. අධික වියලී කාලගුණය, ඉඩෝරය සහ වේගයෙන් හමා යන සුළඟ නිසා මෙම අවදානම් තත්වය තවත් කිහිප දිනක් පැවතිය හැකි බව කාලගුණ විද්‍යාඥයන්ගේ මතයයි.

විපරිත කාලගුණය සහ ලැව්ගින්නෙන් නගින දුම නිසා සෑදෙන ඝන වලාකුළු නිසා ඇතිවන හයානක ස්වාභාවික සංසිද්ධියක් නිසා, යළි යළිත් ලැව්ගිනි හටගැනීමේ සහ වේගයෙන් පැතිර යාමට තුඩු දෙන 'ටෝර්නාඩෝ' වැනි සැඩ සුළං හටගැනීමේ ප්‍රවණතාවක් තිබෙන බව පරිසර විද්‍යාඥයින් විසින් පෙන්වා දී තිබේ. මෙවැනි ආපදා අවස්ථාවලදී භාවිත කරනු ලබන විශේෂ හෙලිකොප්ටර් සහ 'ජල බෝම්බ' හෙළිය හැකි විශේෂ අහස් යානා කිහිපයක්ද ගෙන්වා ගැනීමට රජය පියවර ගෙන ඇත. මේ සඳහා හදිසි ආපදා ප්‍රතිපාදන යටතේ බොල්ට් මිලියන විස්සක්ද වෙන්කර තිබෙන බව රජයේ ප්‍රකාශයක දැක්වේ. දැනට පවතින ලැව් ගිනි මර්දන කටයුතු සඳහා, වෘත්තීය ගිනි නිවීමේ හටයින් තුන්දහස් පන්සියයක් පමණ සේවයේ දී සිටිති. වම කටයුතු තවුරුණ කඩිනම් කිරීම සඳහා, වහාම ක්‍රියාත්මක වන පරිදි, ත්‍රිවිධ හමුදා උප සේවයේ (*reserves*) හටයින් තුන් දහසක්ද සේවය සඳහා කැඳවා තිබේ. ඕස්ට්‍රේලියා මහාද්වීපයේ සිදුවෙමින් පවතින, පාලනය කිරීමට අසීරු, මෙම

හයානක උපද්‍රව තත්ත්වයට ඇති වීමට මූලික හේතු කවරේද යන්න සලකා බැලීම වැදගත්ය. දැනට දශක හතරකට පමණ ඉහත සිට, පරිසරය උණුසුම් වීම ගැන ජගත් කතිකාවකක් ගොඩ නැගෙමින් පවතී. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ ආශීර්වාදය මත 2015 වසරේදී පවත්වනු ලැබූ, ජගත් පරිසර සමුළුවකදී ලෝකයේ රටවල් 192 ක් සම්බන්ධවී, අත්සන් තබන ලද සම්මුතියක් මගින් පරිසරය උණුසුම් වීම මැඩලීම සඳහා, ඒ ඒ රටවල් විසින් වයට අදාළ නිර්ණායක මාලාවක් ක්‍රියාත්මක කරන බවට ප්‍රතිඥා දෙන ලදී. මෙම සාමූහික ක්‍රියාවලිය, බලාපොරොත්තු වූ පමණට ක්‍රියාත්මක නොවන්නේද යන්න අද සැකයට භාජන වී තිබේ.

පරිසරය උණුසුම් වීම ජගත් ගැටලුවකි. එය මුළු ලොවට විවිධ ආකාරයේ පීඩා, විවිධ අවස්ථාවලදී, විවිධ ආකාරයට ගෙන දෙන්නකි. ලෝකයේ සමහර ප්‍රදේශ වල සිදුවන අධික ගිම් පතනය, කල්පවතින හිසග, මහා සුළි සුළං, මහා ජලගැල්ම, කඳු නායයෑම් ආදියටද ප්‍රධාන හේතුවක් වනුයේ පරිසරය උණුසුම් වීම බව අද අවිවාදයෙන් පිළිගෙන ඇත. ලැව් ගිනි ඇතිවීමද පරිසරය උණුසුම් වීමේ අතුරු වලයක් විය නොහැකිද?

දේශගුණ විපර්යාස සිදුවෙමින් පවතින බව අද මුළු ලොවටම දැනී තිබේ. මෙසේ ඇතිවන සකල විධ උපද්‍රව වලට සියලුම ජීවීන් මුහුණ දෙමින් සිටිති. මේ මහා ව්‍යසනයට හේතු වනුයේ වායු ගෝලයට එකතුවන කාබන්ඩයොක්සයිඩ් වායු ප්‍රමාණයේ සීමා ඉක්ම යාම බව සත්‍යයකි. මෙය සිදුවන්නේ මිනිසාගේ දහසකුත් එකක්, ක්‍රියාවලි නිසා බව නොරහසකි. ගල් අඟුරු, පෙට්‍රෝලියම් වැනි භූගත ඉන්ධන දැවීම, වනාන්තර විනාශය, කසල කළමනා නොකිරීම, අක්‍රමවත් භූමි භාවිතය වැනි පරිසරයට අහිතකර ක්‍රමෝපායයන් නිසා පිටවන කාබන්ඩයොක්සයිඩ් වායුව වැඩි ප්‍රමාණයක් වාතයට මුක්ත වේ. මේ මගින් හරිතාගාර ආචරණය (*Greenhouse effect*) සිදුවී වායු ගෝලය උණුසුම් කරයි. මිනිසාගේ ක්‍රියාකාරකම් නිසා හටගන්නා, වාතයට මුසුවන මීනේන්, ක්ලෝරෝෆ්ලෝකාබන් වැනි වායුමය අපද්‍රව්‍ය නිසාද හරිතාගාර ආචරණය තවතවත් උග්‍ර වේ.

මෙම ව්‍යසන දුරු කර ගැනීම සඳහා, මිනිසා විසින් වායුගෝලයට මුක්ත කරනු ලබන කාබන්ඩයොක්සයිඩ් වායු ප්‍රමාණය පාලනය කර, හරිතාගාර ආචරණය අවම කිරීම කිරීම හැර, වෙනත් විකල්පයක් නොමැත. මිනිසා තම දිවි පැවැත්මේදී එකිනෙකා පරයා යාම සඳහා උපයෝගී කර ගන්නා අති මහත් ආටෝප වලින් අත් වනතුරු, මෙයට විසඳුමක් නොලැබෙනු ඇත. වාමී දිවි පැවැත්ම, පරිසරයට පීඩා නොකිරීම, සරල ආහාර රටාවකට මාරුවීම, පුනර්ජනනීය බලශක්තිය සඳහා යොමුවීම, සමානාත්මතාව පුරුදු පුහුණු කිරීම වැනි යහගුණ ජීවිතයට සම්බන්ධ කර ගැනීමෙන් විනා, මෙවැනි වියසන වලින් බේරී යාමේ අන් මගක් නොමැති බව පෙනේ. මෙම පිළිවෙත සඳහා ගමන් කිරීමට අප තවමත් ප්‍රමාද නොමැත.